

Moć savjeta

Point Blank!

1972.

Ako smo dovoljno radikalni/e da zamislimo ostvarenje situacionističke revolucije možemo, takođe, razmišljati i o njenim poslasticama. Sve do sada, situacionisti/kinje su bili/e jedinstveni/e po svojoj spremnosti da pričaju o pozitivnim aspektima proleterske revolucije, ali je čak i u tom smislu vrlo malo rečeno o konkretnim problemima koji će se javiti pri bilo kom praktičnom pokušaju samoupravljanja. Iako nemamo želju da stvaramo bilo kakvu vrstu shematskog plana revolucije, ova pitanja se ne mogu ispustiti iz ruku; ako možemo pričati o radničkim savjetima iz prošlosti, takođe možemo pričati i o onim u budućnosti. Ako samoupravljanje nije teorijski shvaćeno kao savremena mogućnost, ostaće mit koji je lako izokrenuti. Lakoća kojom se situacionistička teorija može pretvoriti u ideologiju je najjasnije prikazana papagajskim ponavljanjem određenih fraza i određenih tradicija u današnjim "situacionističkim" tekstovima. Od sada, mi smo neprijatelji ne samo pro-situacionista/kinja, već i onih situacionista/kinja koji/e su samo prokonsilisti/kinje.

Nedostatak praktičnog iskustva organizovanja savjeta stvara potrebu za dalekosežnom teoretskom debatom o prirodi takvih organizacija. Sličnu debatu su, poslije ruske i njemačke revolucije, pokrenuli Korš, Panekok, Gorter itd. ali rezultati koje smo dobili tokom tog perioda već dugo nisu direktno primjenjivi u praksi. "*Notice to the Civilised Concerning Generalised Autogestion*" Raula Vanegema (Raoul Vanegem) predstavlja jedan od nekoliko pokušaja poslije Panekoka da se teoretski postave pitanja sa kojima ćemo se suočiti u bilo kojoj revolucionarnoj situaciji u kojoj će se razviti savjeti. Teze koje je Vanegem zasnovao na osnovu iskustva iz majske dešavanja '68. su značajne, ali sasvim privremene; najveći deo teksta se bavi teorijskom odbranom Furijea, a analiza moći savjeta je nekako površna. Panekokova opservacija, kojom on predviđa da će se "kada radništvo zauzme fabrike u cilju organizovanja proizvodnje, javiti i novi problemi" (*Radnički savjeti*), nije bila opovrgnuta tehničkim progresom buržoaske ekonomije. Razvoj savremenih ekonomskih snaga, iako sa jedne strane omogućava radikalno razrješenje problema komunikacije, distribucije, itd., takođe stvara situaciju koja nije bila predviđena ranijim konsilističkim teorijama. Ubrzani pad proizvodnog sektora proletarijata u zemljama naprednog kapitalizma učinio je tradicionalni način konsilističkog organizovanja, fabričke skupšine, zastarjelim.

Pogon se više ne može smatrati osnovnom bazom konsilističke snage. Okupacije fabrika će stvoriti samo jedan od mnogih inicijalnih koraka ka osvajanju društva od strane proletarijata – danas u najnaprednijim ekonomijama stvarni proizvodni sektor radničke klase čini manjinu proletarijata kao cjeline. Zbog toga će zadatak konsilističke revolucije, koja želi da uspostavi potpunu demokratiju nad društvom, biti da u svoje aktivnosti uključi ne samo fabričke radnike/ce, već i sav proletarijat. Sadašnja ekonomska stvarnost buržoaskog društva se, međutim, ne može radikalno prevazići prostom kvantitativnom proliferacijom savjeta kroz sve delove proletarijata. Sam konsilistički model mora biti preispitan u skladu sa savremenom definicijom "sredstava za proizvodnju".

Više nije moguće pričati samo o radničkim savjetima u striktnom značenju te riječi. Uobičajena slika radničkih savjeta danas je arhaična koliko i boljševički jakobinizam kojih ih je prije 50 godina porazio. Pošto se zadaci savjeta, koji će nastati u budućnosti, moraju proširiti izvan sfere proizvodnje, i sam konsilistički model se mora proširiti izvan radnog mjesta. U bilo kom periodu revolucionarnih okupacija biće potrebno razlikovati nekoliko vrsta savjeta – produktivne, uslužne, komšijske itd. – ali takva podjela ni na koji način ne razrješava teškoće koje postavlja potpuna revolucija. Savjeti će, neizbježno, eliminisati različite "parazitske" sektore ekonomije; ova eliminacija će osloboditi veliki deo proletarijata od rada. Međutim, to će istovremeno uništiti savjete u tim sektorima, i nametnuće njihovo uklapanje u druge organizacione strukture. Vanegemov predlog da se, prosto, "otvore fabričke kapije" onima koji/e nisu uključeni/e u taj vitalni sektor,

ostaje staromodna koncepcija funkcionisanja savjeta i ona je, zapravo, elitistička. Ne može biti "avangarde" savjeta, niti "centra" samoupravljanja; revolucija će biti u rukama većine ili će se hijerarhijske podjele ponovo javiti uprkos najdemokratskijim principima.

Organizovanje savjeta mora biti takvo da obuhvata čitavo društvo. Skupštine moraju da se konstituišu ne samo na radnim mjestima već i u drugim područjima. Skiciranje raznih zadataka, snage, članstva, itd. ovih različitih modela organizovanja, biće jedan od prvih prioriteta skupština. Poslije ovoga, možda najveća poteškoća za revolucionarni proleterijat biće izbjegavanje bilo kakve vrste parlamentarizma u organizaciji savjeta. Koncept mandatnih delegata/kinja koji/e se mogu opozvati, ostaće čisto formalni princip sve dok ne postanu praktična stvarnost. Čak i takva realizacija ne osigurava uspjeh direktne demokratije. Delegirani autoritet, koliko god odgovoran demokratskoj bazi, uvek sadrži mogućnost razvijanja nasuprot moći bez posredovanja. U bilo kakvoj revolucionarnoj situaciji, birokratizacija će ostati veoma stvarna mogućnost – ona kojoj se treba suprotstaviti, ne samo kroz rotaciju delegata/kinja, već i kroz svijest o hijerarhijskim tendencijama koje će se vjerovatno razviti. Nekim oblicima organizovanja (koordinacionim komitetima itd.) biće delegirano više vlasti nego drugim, te stoga moraju biti pod pažljivim nadzorom generalne skupštine. Samo će trajno, aktivno učešće ovih skupština i, dakle, proleterijata u cjelini, spriječiti razvoj bilo kakve konsilističke birokratije.

Sposobnosti savjeta da riješe pitanje sopstvene organizacije odrediće uspjeh samoupravljanja. U svakom slučaju, proces pomoću kojeg se funkcionisanje društva može svesti na "jednostavne administracione stvari" biće, nesumnjivo, dug i kompleksan. Moć savjeta će imati značenje koje im jedino revolucionarni proleterijat može dati – savjeti su njihova moć, i samo tu mogu da se reše problemi koje teorija pokreće. Za sada, mi možemo jedino da razbijemo iluzije na koje će nailaziti ta moć, njene prave prepreke mogu se prevazići samo praksom.

Anarhistička biblioteka
Anti-Copyright

Point Blank!
Moć savjeta
1972.

The Power of the Councils, Point Blank!, 1972; libcom.org (poslednji put pristupljeno 17. maja 2012.)

Prevod: Zluradi Paradi, 2005.

anarhisticka-biblioteka.net